

O TIO MARCOS D' A PORTELA

Os mandamentos d' o Marcos fora d' airexa, son seis: facer á todos xusticia, non casarse con ninguén, falar o gallego enxebre, cumprir c' o que manda a ley, loitar pol-o noso adianto con antusiasmo e con fé, vestir calzós e monteira peromnia século amen.

Teñen os pobos a gala n-o seu linguaxe falar: fálase chino n-a China, portugués en Portugal, catalán en Cataluña, e n a Alemaña, alemán, soilo os gallegosd' agora hastra vergonza lles dá falar a melosa e doce fala que falan seus país.

N-A CADEA.

Ano sétimo

Ourense 6 de Setembro de 1885

Parrafeio noventa e catro

POL-AS REIXAS.

O derradeiro domingo pasou por diante d' as miñas reixas a maxestosa manifestacion que os patriotas fillos d' as Burgas fixeron contra os agarrapiñantes d' as illas Carolinas, contra os tres vellos enfurruxados que teñen n-as maus as rendas d' o Goberno alemán.

O grupo d' a prensa saudoume c' un ¡viva! que resoou n-os ámpitos d' o meu espírito com' un trono, ¡e volta á engradárenseme os ollos y-a sentir as foudas estranías que m' acoran por tempadas n-este encerro!

Sentin non me ver libre pra seguilos, pra ir campando n-a sua compañía, pra que me latexase o corazón n-o peito acorde c' os seus corazóns, pra que berrando ¡viva España! co-eles s' axuntase o meu acento c' os seus acentos, os meus cobizos c' os seus cobizos, e fundíndose ô calor d' as nosas ideas d' amor pol-a pátria, voluntás, pensamentos e forzas, fósemos xuntos amostrando pol-as ruas que nin o cólera, nin os trabucos que nos acaban, nin a usura que nos roe os ósos, nin as pauliñas que nos consomen, nin a fame que nos anda rondando, son d' abondo pra facer qu' esmoreza en nosoutros o patriotismo.

Agarrei os ferros d' a reixa c' o gallo de des-

facelos como si fosen de manteiga, cobicei dar un brinco pra me poñer acaron d' os manifestantes e namentres que m' aduanaban estes pensamentos n-o cerebro, namentres que os ideais d' o espíritu sostiñan coraxuda loita co-as cativeces d' o corpo, namentres que o sér libre de sempre s' engarraba n-o escravo de tempada, pra maor martirio, a manifestacion pasaba, pasaba, solemnia, grave, co-aquela xuntanza d' homes inframados pol-o amor nacional, co-aquel concerto de bandeiras e d' alegorías que relembaban o noso degoramento pol-a independencia, o noso entusiasmo pol-a honra e pol-a gloria d' este anaco de terra que se lembra España

Cada grupo que pasaba acenábame co-a mau como decíndome: «Eiquí vamos e sentimos que non veñas.»

¡Ay meu Dios! ¡Non sei como non morrin d' aquela! Pra me compensar d' estes anoxos, xuro pol-o que mais quero, que tan logo como saya d' a cadea, dinantes de m' enteirar de como lles foi ôs meus eidos y-a miña facenda namentres estiven engayolado, hei d' ir á fonda d' o señor Cuanda pra botarmos mau á mau un neto á nome e pol-a saude d' os nosos compatriotas. Lembra-reille ô veterano liberal a tarde d' o trinta d' Agosto, en que volveu á coller a bandeira d' a millicia

nacional, mais riseiro e foncho que si lle disen vinte mil pesos, mais rexuvenecido que si s'alcontrase n-os seus vintecinco anos, mais satisfeito que si levase todol-os tesouros d' o mundo n-as maus. A min non se me despintan os homes: vin aquela tarde n-a sua fisenomía, algo de grande, algo de subprime, o entenrecemento d' o que dempois de longos temposalcontra n-o seu camiño aquilo que lle foi mais amado n-a terra, a sensación profunda que sinten os liberás de corazón ó vérense tras d'algús anos d'esquecemento e proserción n-o lar onde foron felices, n-a terriña que viron en sonos, baixo d' o sol que cobizaron en sacreto.

Pol-a noite cando m' arrecollin n-a celda e dinantes d' apagar a luz pra me quedar as escuras, como a concencia d'algús caciques, os ratos viñéronme facer a visita de costume, e parés que os animalíños me dician c' o falar d' os seus ollos: «¡Tio MARCOS seica s'alcontra n-a cadea pol-a mor d' os garabanzos!»

¡Xa se ve, voullos botando un a un...!

A faladuría d' os ratos deume que cavilar; pasoume pol-as mentres que podía ser un epigrama.

Comigo non foy; eu non estou n-a cadea pol-a mor d' os garabanzos, sinon pol-a mor de lle cantar as d' o barqueiro a un alcalde d' as trazas d' o que campou n-o Carballiño, d' aquela autoridade falparrónica, que non tiña talento xiquera n-a xeitura, d' aquela mioca de influencia empo-leirada, d' aquel fantoche con vara de mando, d' aquela rara avis con rebiretes d' alcalde, d' aquel xastre e múseco de murga enfiado n-a política d' o Carballiño pol-agulla d' o caciquismo, e posto n-a múseca bufa d' alcaldía pol-a endiañada solfa d' a situación conservadora, n-a que non hay compases d' agarda, nin armunias, nin tonos suaves, nin mais crave que as trécolas que remexen eses políticos de fanfurríña que se chaman amos d' o nabal e que gobernan o cotarro como lles peta.

Os ratos saberían pol-o que o dixeron: eu estou n-a cadea pol-a mor d' os garabanzos. Contan vellas crónicas que houbo ratas sábeas. ¿Falarían os ratos pol-o mandado d' algunha rata sábea?

¿Serán eses garabanzos de que me falan d' eses que se botan ó pucheiro?

¿Haberá concencias que se manteñan de garabanzos ou que pol-os garabanzos se rixan?

Eu solo sei que levo fora d' a faltriqueira trinta e catro garabanzos, que xa sain a medias d'

este mal paso que din o entropazar c' un burro n-o Carballiño, que anque m' apeei pol-as orellas estou en vísporas de me poñer de novo enriba d' o albardon pra coller o ronzal e seguir o meu viaxe como si nada fora, d' a canchaperna e berrando a mais non poder jarre burro... pro Carballiño!

¡ROSALIA CASTRO!

(O MEU QUIRIDÍSIMO AMIGO EMILIO TABOADA).

¿Quén foi? Unha probe muller qu' en cantigas lembrou as grandezas d' a terra nativa.

¿Qué fixo? Cantando, curar as feridas

d' as almas que loitan n-as loitas d' a vida.

¿Qué premio lle deron? Vivir esquecida

n-o medio d' as campas

n-a branca casiña

de total-as penas

tan ben conecida.

¿Sofriu? Como sofren

as almas altivas.

¿Chorou? Como choran

ardentes, roxizas,

vagullas de lume

as nais de Galicia.

¿Morreu? Como morren

pol-a fé alcendidas

as almas que buscan

a paz infinita...

.....

Hirmáus que adorades

o chan d' a terriña,

de fúnebres panos

cubride hoxe as liras.

Morreu *ela*, a nobre

cantora qu' altiva

co-a branca bandeira

d' a nosa Galicia,

risona e trunfante

n-a vanguardia iba.

.....

¡Adiante! ¿Qué importa

que cayan n-as filas

loitando os que teñen

a yalma mais limpa?

*Os mortos pregarias

e terra por riba,

regada c' o pranto

d' as almas feridas.

¡Adiante! A bandeira

cravemos n-a cima

.....

si é certo que somos
a grey escollida...

.....
.....

Honremol-o nome
d' a gran Rosalía,
o exempro seguindo
d' a nobre poetisa,
que total-as notas
d' a celtica lira
ll' as deu às montanas
y-os vals d' a terriña,
y-os mares que cinguen
con loucas caricias
a terra sagrada
d' o chan de Galicia!

.....
.....

¡Adiante! A bandeira
cravemos n-a cima
si é certo que somos
a grey escollida.
Atrás os que treman
c' o medo d' a lira!
¡Atrás! Pr' os cobardes
n-hay canto n-as filas!

ALBERTO GARCIA FERREIRO.

Vigo, Agosto, 29 de 1885.

AS AUGAS N-AS FONTES.

¡Cómo nos poñen, meus compañeiros de monteira, como nos poñen os homes sabidos, ó veren que nos deixamos levar pol-os ditos d' algun chusco como si fósemos monigotes d' eses que se lles turra por unha corda e móvense ou estanse quedos, a segun lle praza á quen co-eles se divirte!

¿En que terra estamos?

¿Onde foron as nosas revoltas e retranqueiras?

¿Xa non hay en Galicia labercos d' aqueles que deixándose bulrar facian a bulra d' o mais pintado? ¿A que mil xuncras ven o poñerse gardando as fontes como si fosen tesouros?

Coidandes acaso que vandes á adoeecer co-a sede? Pois durminde esas ánsias que por falta d' augas non hemos chorar en Galicia: así correrá o viño como corren as augas n-os lameiros, n-os ríos, n-as fontes e n-os regatos d' a terriña.

¿De qué chola valeira, de qué cabaza saíu ese conto d' os demos, de que algus estranxeiros andan pol-as aldeas envenenando as fontes? ¿Quén s'estreve, quen ten á pouca lacha de lle dar creto á semellantes faladurias?

Meus compañeiros de monteira, á non estar engayolado, xúrovos pol-a primeira camisa limpa que puxen, que c' o gallo d' ese conto saíria de riola pol-as aldeas á parrafear con vosco, á contarvos pol-a caladiña a chacota de que sodes vítimas y-o pouco favor que vos facendes en acoller como cousa de xuicio esa tremenda carouca que vos meten de que os estranxeiros andan envenenando as fontes.

¡Mentira paresme que así cayandes de pipiolos, que vol-as metan pol-os ollos e que consintandes que se rian á vosa conta os señoritos de lanvita e de rodopergo, que como dispoñen de vagar e non teñen angueira de proveito que facer, arman boubas pra dárvolas e pra pasalo tempo!

¿Qué os estranxeiros andan envenenando as fontes? ¡O demo non dorme e ten cara de coello! Como si dixeran que á min se me prantara n-os meolos o pasalo sol por unha pineira e deixar sin luz á todol-os que medran, campan e trunfan zugándonos o xugo.

Eu quedei parvo cando soupen que os mozos fan centinela n-as fontes pol-o día e pol-a noite, caíume a cara de vergonza cando me dixeron que moitas figresías s' axuntaran en concello pr' acordaren a maneira de se libraren d' o envenenamento d' as augas; doeume o corazón ó saber que cansos d' o traballo e sin darse folgo xiquera pra cear, pasan os mozos d' algunhas parroquias a noite en branco sin pechar os ollos, alerta, armados de fungueiros e forcadas, tal e como si viñeran os mouros ou os zulús á roubarnos vidas e facendas. En troques, namentres a moceda s'acupa n-estes traballos guerreiros, non hay runflas nin trulladas, nin parrafeos doces, nin trouleadores aturuxos, nin feiticeiros alalalas. Volvéronse campamentos as nosas riseiras aldeas: horfas d' os parrafeos d' os amoríos esmorecen as mozas churrusqueiras, os vellos sintense consumidos pol-as estranías, medorentas treman as amantes nais y-os pequeniños agáchanse espavorrentados n-un currunchito d' o lar, coidando pol-a alarma que ventan e pol-as faladurias qu' escoitan, que o cocon vai á tragalos.

¿A qué ven todo esto? Non é valente nin gallego, nin xiquera dino de ser home o que tales barafulladas e descabalamentos padrica ou consinte. ¿Cando foron os gallegos fillos d' o medo? ¿Hay quen ll' a empate? Supoñamos que fose certo canto badúan; pois así e todo pra envenenar as augas d' as fontes de Galicia farian falta miles e miles de ferrados de veneno. ¿E cantos homes se necesitarían pra tragar a carga?

A garda civil, os alcaldes, os pedáneos, hastr' os recaudadores de consumos que nos turran d' a badana o mais que poden n-o tempo d' a cobranza, como teñen pelexo e non están aínda por facer

a carantoña, terian tino, porque tamen beben auga, aunque non tanta como nosoutros, de que non envenenasen as augas d' as fontes, pois d' envenenalas ô fultuntun morrerian d' un mesmo xeito ricos e probes, mandarís e mandados, vinculeiros e colonos n-o tocantes á non morrer todos pensamos d' unha maneira, e namentres non se movan os que non están relaxados d' a vida podemos nosoutros dormir n-as pallas á perna solta, seguros de que si houbese estranxeiros acupados en envenenar as augas d' as fontes, soldados, civís, alcaldes e pedáneos, anque os labregos se tumbasen á bartola e non quixesen axudalos, xa farian por dar de presa conta d' eles, porque os que andan armados de baonetas y-os que teñen mando e fan xusticia, tamen teñen boca e beben auga, e pol-a conta que lles tiña, que malos lobos me non coman si non andaban lixeiros, si lle non daban gañote ôs envenenadores d' as fontes.

Ademais, ¿cando pasou xiquera unha rata pol-a aldea que non-a vise alguen? Aviados estaban os que viñesen a envenenar as augas, que perderian o tempo, porque n-a nosa terra son augas correntes que non matan a xente, e non lograrían a súa pravedade, porque acó por Galicia teñen as paredes ollos e non se fay cousa que non se sepia.

Os que vos envenenan son os qu' emprestan diñeiro o sasenta por cen, os que vos fan traballar como negros, aqueles que vos ven cuase qu' espidos e famentos e non vos axudan, os que por vinte pesos que lle debendes prantan unha demanda n-o Xuzgado e deixanvos por portas, os que vos arrincan d' a terriña por meténdovos montes e moreas n-as Amérecas, os que dempois de se veren servidos néganvos a cara, os que teñen a menos andar n-a vosa compañía, os que se fan os xordos ás vosas queixas.

Recordai que n-o ano de mil oitocentos sasenta e tres correuse a sona de que o día de San Antonio era o fin d' o mundo. Non vos esqueza-des de que por aquela non faltou quen xurase e perxurase que mercando unha vela de cera e tendoa alcendida diante d' un Santo Cristo libraríase d' a morte. Todol-os labregos gastaron os cartiños en cera, e chegou o día e non oubo a fin d' o mundo y-os que alcenderon vela non morreron, y-os que non-a alcenderon tampouco, e pra mais bultra, os que non tiñan vela ríronse como tolos d' os que a mercaran.

Tempo andando sópouse a cencia certa que o conto d' as velas fora unha chuscada d' un cereiro.

A min metéuseme n-a cabeza que a boubá de que envenenan as augas d' as fontes é unha chuscada d' algúns que teñen as bodegas cheas de viño e que non contando co-a cubaxe disposta pra vendima, cobizan vendelo pra facer diñeiro contante e sonante, valeirando de camiño as cubas.

O negocio non está mal pensado: non bebendo auga beberáse mais viño, e canto menos vayan

ás fontes mais irán ás tabernas e bodegas. Entre auga e viño non caben escolleduras, mais vale un neto de viño que duas olas d' auga: as augas son boas pr' os pés e pra lavar a cara: os viños son millores pro estómago e sirven pra enxangal-as gorxas e pra mollal-a palleta, en apinion d' os gaiteiros. A auga dáse ou cóllese, o viño véndese ou recolléitase.

Precural-a venta d' o viño anque padeza o gasto d' a auga, é traballar pol o adianto d' unha d' as industrias que mais renden en Galicia.

Estas contas deberon botar os que deron en dicir qu' andaban os estranxeiros envenenando as fontes.

Meus compañeiros de monteira: xa sabendes que morrería dinantes que vos enganar, si non vos fiandes de min preguntádello o señor abade e que vol-o diga co-as maus postas sobre os evangelios: bebende viño pero non deixendes cando vos veña ben de coller auga d' as fontes pra bebela ou pra empregala n-o que vos praza, que non oubo, nin hay, nin ha d' haber nunca quen poida e quen queira envenenar as fontes.

¡Tería que ver que vos fixérades gardas d' augas!

Ese coidado débeno ter os paixes.

XA NON VOLVO.

DEDICADO Ô MEU AMIGO H. PEREZ PLACER.

I

«Espérame ás nove en punto
onde sabes, dixom' ela,
qu' alí podemos falar
pois agora vou de presa.»
¿Quén á tamañas palabras
non sint' o rabor n-a testa?
quén? Naide que sea home,
soilo que moi pillo sea.
Mais eu que ándo n-o mundo
porque vexo andal-as bestas,
eu que seica fun criado
n-un currunchó d' unha aldea,
puxenme todo alcendido
co-as palabrinhas d' Andrea
e prometín de saírle
n-aquel sitio á hora aquela.
Contento com' unhas páscuas
vina ir d' a miña veira
agardando... moitas cousas
para cando anoitecera,
cando todo fora calma
e n-a espadana d' airexa
tocara á reزار pr' as almas
que n-o Purgatorio penan.

II

‘O cabo chegou a noite;

miña nai púxom' a cea;
 cá! non podía comer
 pensando n-a tal Andrea.
 O corazón latexábame
 de moitísimas maneiras,
 unhas veces pouc' á pouco
 y-en troques outras de presa.
 Eu estaba feito un louco
 porqu' as nove, inda non deran,
 saltaba d' eiquí pr' alí
 pra non acordarme d' elas.
 Y-as bruxas estaban xordas
 pois deron as oito e media;
 enton, non poiden parar
 nin un minuto xiquera.
 Botei pol-a porta fora
 e camínei pol-a vreda
 car' ó eido d' Andresiña
 moza deixada e guapeira.
 Tanto foi o que corrín
 que a garimosa d' a nena,
 seica pra que non sintise
 a fatiga d' a carreira,
 estábame xa esperando
 a un lado d' a carretera.
 Falaba soila... ¡coitada!
 ¡porque falaría ela!
 Cheguei, pois, co-a lingoa fora,
 busquei c' os ollos a Andrea,
 vina e dixenlle:—Boas noites
 miña cobizada prenda.
 —Boas as teñas—faloume—
 e que tal sigue *tu' abuela*?
 —Vai andando pol-a casa
 anqu' está bastante enferma.
 —Alégrome, bueno adios
 hastra outra vez que te vexa,
 vaite...
 —Mais non é cumprir
 co-a palabra que me deras;
 déixame collerch' a man
 quero dar un bico n-ela.
 —Bah, pois toma, acaba logo
 e vaite
 —¿Quén, eu estrela?
 non ver eses dous luceiros
 c' á tua cariña alumean?
 eso nunca.
 —Ven mañán,
 hoxe non ch' estou pra lérias.
 Y-era tan tenro o falar
 de rapariga tan tenra,
 que fóra de min, de súpito
 púxenll' a mau n-a cadeira.
 A rapaza deu un berro
 que debu ser unha sena,
 ó mesmo tempo saíu
 un home detrás d' Andrea,
 y-erguendo o pau veu á darme
 tantos paus por estas pernas,
 n-as costelas, n-o pescozo,
 n-os brazos e n-as traseiras,
 que non tiven mais remedio

que deixar á tal Andrea
 e fuxir com' un raposo
 todo pol-a carretera.
 Entrei n-a casa sin fala,
 con dous chichóns n-a cabeza,
 os dedíños esfolados
 e derrengada unha perna.

Conque rapaces d' a vila,
 si vos metendes en festas
 andade con moita conta
 non topedes unha Andrea,
 que teña o demo detrás
 e vos arree unha felpa
 soilo por querer falala
 dinantes que vos prometa.

Pol-a cópea,

R. PESQUEIRA CRESPO.

Pontareas Agosto de 1885.

ILUSIÓS D' A XUVENTÚ.

Corría o ano de mil oitocentos oitenta e un,
 cando á algúns señores, amantes d' o progreso e d' a
 civilización, se lles pasou pol-a mente o facer un
 treato n-a vila de Celanova pra que o pobo onde
 viran por primeira vez a luz d' o día, poidese
 competir c' os mais adiantados d' a sua clas.
 Con tal ouxeto encomendáronll' a obra a un pin-
 tor que n-aquel tempo s' alcontraba n-a vila; e
 ós poucos dias apareceu o treato feito e dereito.
 Necesario era estonces inauguralo, dando n-él
 esputáculos pr' entreter ó públíco celanovés.
 Así o pensaron tamen moitos d' aqueles homes
 mais entendidos n-aquela—bella arte;—y-empe-
 zaron a proporll' o caso ás rapazas que lles pare-
 ceron reunir millores dotes pra lograr o mais
 brillante éxito n-a execucion d' o proxeyto. Ace-
 tada a proposta, escomezaron a ensayar algúns
 dramas; y-os poucos dias poñen en escena o que
 leva por nome *Don Xoan Tenorio*. Celanova que,
 hastra estonces, estivera esquecida, escomezou
 a ser lembrada entr' as vilas d' o progreso.

Moitas forón as obras qu' alí se representaron,
 mais ningunha com' a dita chamou a atencion
 d' os esputadores. Fíxo o papel d' Inés unha
 d' as rapazas mais garridas e xeitosas d' a vila,
 desempeñándoo con tanto acerto e soltura que,
 co-as suas gracias y-habilidás, conseguiu pescar
 n-o gancho un peixe que nin xiquera en sonos
 se lle pasara pol-as mentres. D' este modo aquela
 representacion, que non pasaba de ser pantástica,
 tempo andando convertiuse en realidá. Esto foi
 causa de que as compañeiras d' a Inés fosen do-
 meñadas pol-a envexa, escomezando a soñar en
 novos Tenorios: convertíndose de simpres costu-
 reiras en rumbosas señoritas. Vémolas dende
 estonces co-a cara enfarinada, c' o pelo formando
 cornos arredor d' a frente, c' os vestidos tan ata-
 rricados que non poden andar levando dipindura.

do d' as puntas d' os dedos un abanico pra se dar aire. Non pãra aínda n-esto: aqueles homes c' os que dinantes parolaban d' amores, aqueles que as acompañaban n-as ruadas, aqueles que as agardaban cando d' a costura saían, aqueles que, en fin, eran os seus sonos dourados agora, vaiche boa, míranos con desprecio e non lles dan mais creto que si lles ladrara un can. Dende que puxeron os pês n-as táboas d' o escenario, foi como si lles caise o premio groso d' a lotería. As imaxes d' os namorados artistas que, cal cruzan os lostregos n-o aire, cruzaban aquelas pol-a sua fantasía; trocáronse agora por outras d' un porvir mais seguro, adornadas de lanvita e chistera.

¡Mal pocadas! Quén vos enganou ¡coitadiñas! Non sabendes qu' agora sondes as mesmas d' antes? ¿Non sabendes qu' en Celanova non colandes por quen presumides ser? Nada, nada, ide c' o santo a outra parte, aló onde vos non conezan qu' eiquí non vos hay caso.

Si por vosa fortuna os antigos namorados volven a rondarvos a porta, si vos dirixen unha frase amorosa, conrespondeille con outra: non despreciedes tan xeitosa ocasion, agasallainos, pois si así non facedes, si seguíndes soñando n-outros Tenorios non será milagre que vos quedendes n-o mundo pra vestir santos, que vos alcontre a morte e marchedes á cova soñando. Pol-o mesmo pra que tamaña desgracia non soceda botai fóra d' a chola eses vèrmes que n-ela se vos meteron, pois tales vermíños non son mais que ilusiós d' a xuventú.

XAN ENTR' ELAS.

VAMOS... NON ME COLA.

Que naceu pra ser alcalde
d' os de Babia ou d' os de Coria,
que sabe como se manda,
que ten talento n-a chola
aquele que n-o Carballiño
foi n-o comun papa-moscas,
anque m' o digan á berros
catrocentas mil personas,
anque o peito pra furarmo
cen baonetas me poñan,
anque me den unha tunda,
e m' esfarelen e tollan,
anque me senten mais veces
que ten un rosario doas
n-a taborela d' Audencia
onde mal todos se pousan,
nin xiquer á confesalo
eu chegaría por groma;
por eso que ten talento
aquele ganso con cirolas,
que sirve pra ser alcalde
n-estes tempiños d' agora,
que anque non son bós requiren
o que non teñen as tordas,

por estas cruces que poño
vamos... non me cola.

Que pol-as aldeas andan
us estranxeiros agora
botando veneno às fontes
pra que os labradores morran,
que haxa quen as fontes garde
dando creto á tales cousas,
que pasen velando a noite
namentres que os outros folgan;
que teñan os nosos mozos
as ideas mais noxosas
de mallar á paus o lombo
d' os que cabe a fonte collan
si presinten pol-a pranta
que son d' outras terras longas,
anque m' o digan e xuren
xentes tidas por xuiciosas,
como sei qu' estes mociños
non teñen nada d' estoas
nin lle dan creto a burradas,
nin lle poñen medo boubas,
a min por mais que m' o conten.
Vamos... non me cola.

Que haxa un home que non durma,
que non beba e que non coma,
que haxa un vago que traballe,
un río que non s' avolva,
pescador que queima redes,
mozo que non fale ás mozas,
estudiante con diñeiro,
muller que non se compoña,
vella que non rece ou rosme,
xastre que non faga roupa,
sancristan que algús cabuchos
non derreta n-a sua chouza
en vez d' alumear ós santos
dando luz á sua presoa,
recaudador de trabucos
que non atrabuque as contas
e n-o focantes á cèntemos
teña a concencia de goma,
usureiro que non medre
c' os cartos que ós probes collan,
escribaos que non anoten
os dereitiños que cobran,
sempre que costen en autos
eidos, vaquiñas ou onzas,
á min que non me badúen,
non me veñan con andrómenas,
porque digan o que queiran
como me falen en contra,
malos diaños me non leven,
piores lobos me non coman
si me ven o trasacordo,
vamos... non me cola.

CASOS E COUSAS

O alcalde de Lugo levou os tribunales ó director d' o meu compañeiro n-a prensa *O Rexional*, por lle dicir as que vinan ó caso, ben ditas a xuicio d' os vecinos d' aquela vila.

¡Ola. ola! ¡Tamen os alcaldes falparronean n-as capitales de provincia!

¡Tamen os periodistas de Lugo entroprezan c' os burros e apéanse pol-as orellas!

O estafeteiro de Cea é d' os que deixan o sombreiro pol-a gorra.

Queixaseme un suscritor d' aquela vila de que pasa d' un mes que non recibiu un solo parrafeo.

Cóntame que por sobra d' empregados anda todo revoltó n-a carteria de Cea.

¡Si o señor adeministrador d' Ourense fose gustante de lle dar un sofocol!

Un d' os derradeiros días estivo a garda civil facendo exercicio diante d' as miñas reixas.

Como teño moitos e bós amigos entr' os gardas, pois quérolles ben como lles queren todol-os homes honrados, causoume pena qu' os molesen d' aquel xeito diante d' os que s'alcontran n-a cadea por agarapiñantes.

A fonte d' a Gata de Redondela non bota pinga d' auga. Os veciños pra non adoeecer c' a sede teñen que surtirse d' auga n-o río.

¡Por qué non se compon a fonte?

Paresme qu' a sequía d' a fonte d' a Gata é unha gatada d' o señor alcalde.

Os xefes d' o Goberno aleman alcóntranse en Berlin. C' o gallo d' a falcatrúa d' as Carolinas non será milagre que se queden en berlina.

N-as festas de Ribadavia ademais de foguetes, verbena, músecas e gaitas, haberá un simulacro d' un feito histórico e outro d' as fazañas de Pedro Madruga á cargo d' o fogueteiro. Haberá tamen corridas d' as mellores vacadas d' o país.

¿Onde están esas vacadas?

Correranse á fungueirazo limpo como de costume as vacas que dempois d' axudaren n-as suas angueiras ós labregos e de viviren n-a sua compañía, xa non sirven mais que pr' o matadeiro.

Si os animalíños falasen, xa nos dirían que así lle paga o demo á quen-o sirve.

Firmada por todol-os meus compañeiros de monteira d' o Carballiño recibin unha carta n-a que me din o sentemento que lles causa verme n-a cadea e n-a que me prometen pra cando saya, unha gran festa, si como anunciei vou á visitalos. Teremos unha enchenta, beberase viño por xerras, queimaranse moitas ducias de foguetes de tres estralos y-un monigote asemellando un xastre remendando unhas cirolas.

Dinme ademais que o Patan aquela noite halle dar mais mecha ós faroles, que andaremos de ruada pol-a noite c' os gaiteiros, e que cando me volva han d' ir todos en burros n-a miña compañía hastra Maside.

Agradézolle a intencion, pro parésceme que n-o tocantes a cabalgata d' os burros non han saír co-a sua.

N-a vila d' o Arenteiro non hay burros que cheguen pra tantos. Pro si s' empeñan que se gobernen como podían anqu' os pidan emprestados a Caldas de Reis.

Pra me poñer eu d' a acanchaperna xa teño un burro alfarronado con ferraduras novas e con xeitosos aparellos.

É o burro de marras.

CORREO D' O TIO MARCOS.

D. M. N., Santiago.—Recibin tres pesetas pol-a sua suscripcion hastra fin de Febreiro.

D. X. B., Santa Cruz de Tenerife.—Recibin duas pesetas pol-a sua suscripcion hastr' os derradeiros d' este ano.

D. F. L. R., Pontevedra.—Recibin cuatro pesetas, dez reás pol-a sua suscripcion hastr' os derradeiros d' este ano e seis pol-a de D. M. de F. de Cuntis hastr' os derradeiros de Novembre.

D. E. A. P., Baxeles.—Recibin seis reás pol-a sua suscripcion hastr' os derradeiros de Novembre.

D. M. P., Vigo.—O mesmo.

D. F. P., San Martin de Vilelos.—O mesmo.

Doña T. L., Monforte.—Recibin duas pesetas pol-a sua suscripcion hastr' os derradeiros d' este ano.

D. E. M. B., Acebedo.—Recibin seis reás pol-a sua suscripcion hastr' os derradeiros d' o pasado Xunio.

D. G. M., Acebedo.—Recibin seis reás pol-a sua suscripcion hastr' os derradeiros de Novembre.

IMPRESA D' O ECO D' OURENSE.

O TIO MARCOS D' A PORTELA

PARRAFEOS GALLEGOS

Sai á luz en Ourense todol-os domingos en oito páxinas en fólío, contendo artigos de costumes, poesias, efemérides, cantares e contos d' o pais gallego.

SUSCRICION

Seis réas cada tres meses.

ADIMINISTRACION

Alba, 15, Ourense.

O pago d' as suscriçõs é por adiantado.—Os números soltos véndense á dez centimos de peseta.
—Os pagos faranse en letras d' o xirc.

A COMPETIDORA D' A NEVE

GRABERICA DE GASEOSAS,

OURENSE—Rua de San Miguel, 16, baixo, conserxeria d' a Union—OURENSE

Non terle medo a raxeira
d' o sol, nin tampouco ò colera
namentres haxa n-a Union
os sifos de gaseosas;
con levar n-a faitriqueira
dez cadelas en dez rodas,
pidir un sifon, e darlle
a un gancho que ten á volta,
pol-o canuto dianteiro
sai un auga que consola,
é fresquiña como a neve
anque parès que afervoa:
fai ò bebela, n-os labeos
non sei que xuneras de cóxegas,

que parès que os anxeliños
as maus n-os poñen n-a boca;
tanto n-os refresca e prace
cando pasa pol-a gorxa,
que asemella a auga d' o ceo
que por embudo n-os botan,
e cai d' un xeito n-o estomago
qu' o refrixera e conforta.
Non houbo un home n-o mundo,
que bebendo gaseosa
mórrese de indixestion
ou sentise a sede loba.
porque vos é unha bebida
que com' ela non hay outra